

A SZENTATYA, XIV. LEÓ PÁPA ÜZENETE A NAGYSZÜLŐK ÉS IDŐSEK ÖTÖDIK VILÁGNAPJÁRA

[2025. július 27.]

Boldog, aki nem veszítette el a reményt (vö. Sir 14,2)

Kedves Testvérek!

Az ujjongó öröm ígérését hordozó szentév segít felfedeznünk, hogy a remény mindig, minden életkorban az öröm forrása. Amikor pedig ez a remény hosszú élet tűzében edződött, a teljes boldogság forrásává válik.

A Szentírás több olyan esetet is bemutat, amikor az Úr előrehaladott korú férfiakat és nőket von be üdvözítő tervébe. Gondoljunk csak Ábrahámra és Sárára: már idősek, hitetlenkedve fogadják Isten szavát, aki fiút ígér nekik. Úgy tűnik, a gyermekvállalás lehetetlensége teljesen meggátolta őket abban, hogy reménnyel tekintsenek a jövőbe.

Zakariás sem reagál másként, amikor Keresztelő János születésének hírért hallja: „Miből fogom a dolgot megtudni? Mert hisz öreg vagyok, és már feleségem is előrehaladott korú” (Lk 1,18). Az öregség, a meddőség, a hanyatlás szemlátomást kioltja ezeknek a férfiaknak és nőknek az életre és a termékenységre irányuló reményeit. Az a kérdés is, amelyet Nikodémus tesz fel Jézusnak, amikor a Mester „új születésről” beszél neki, pusztán retorikai kérdésnek tűnik: „Hogy születhet meg valaki újra, amikor már öreg? Csak nem térhet vissza anyja méhébe azért, hogy újraszülessék?” (Jn 3,4). Mégis, valahányszor látszólag nyilvánvaló válasszal találkozunk, az Úr szabadulást hozó beavatkozással lepi meg beszélgetőpartnereit.

Az idősek, a remény jelei

A Bibliában Isten többször is megmutatja gondviselését, amikor időskorban lévő emberekhez fordul. Nemcsak Ábrahám, Sára, Zakariás és Erzsébet esetében van így, hanem Mózesében is, aki jóval nyolcvanéves kora után kapott meghívást népe kiszabadítására (vö. Kiv 7,7). Isten ezekkel a döntéseivel arra tanít bennünket, hogy az öregkor az ő szemében az áldás és a kegyelem ideje, és hogy *az idősek* – Isten számára – *a remény első tanúi*. „Mit jelent az öregség ideje? – kérdezi ezzel kapcsolatban Szent Ágoston. [...] Itt Isten válaszol neked: »Márpedig el fog fogyni az erőd, hogy az enyém maradjon meg benned, hogy elmondhasd az apostollal: 'Amikor gyöngye vagyok, akkor vagyok erős'«” (Zsoltármagyarázatok, 70,11). Az a tény tehát, hogy az időskorú emberek száma ma egyre nő, számunkra az idők jelévé válik, melyet fel kell ismernünk, hogy jól értelmezzük a történelmet, amelyben élünk.

Az Egyháznak és a világnak az élete ugyanis csak a nemzedékek egymásutánjában érthető meg, s egy idős ember felkarolása segít megértenünk, hogy a történelem nem ér véget a jelenben, nem merül ki futó találkozásokban és darabokra hullott kapcsolatokban, hanem a jövő felé tart. A Teremtés könyvében olvashatjuk azt a meghatározó jelenetet, amikor a már idős Jákob áldást ad unokáira, József fiaira: szavai arra buzdítják őket, hogy reménnyel tekintsenek a jövőbe, mint annak idején, amikor Isten az ígéreteit tette (vö. Ter 48,8–20). Ha tehát igaz, hogy az idősek törekénységének szüksége van a fiatalok életére, ugyanúgy igaz, hogy a fiatalok tapasztalatlanságának szüksége van az idősek tanúságtételére, hogy bölcsen tervezhessék a jövőt. Hányszor voltak nagyszüleink példaképek számunkra a hitben és a vallásosságban, a polgári erényekben és a társadalmi elkötelezettségben, az emlékezésben és a megpróbáltatások közötti kitartásban! Ezt a szép örökséget, melyet reménnyel és szeretettel hagytak ránk, sosem tudjuk elegendő hálával és megfelelő következetességgel fogadni.

A remény jelei az idősek számára

A szentév, a jubileum – bibliai kezdeteitől fogva – mindig is a felszabadulás időszakát jelentette: a rabszolgákat felszabadították, az adósságokat elengedték, a földeket visszaszolgáltatták eredeti

tulajdonosaiknak. A jubileumi év az Isten akarta társadalmi rend helyreállításának ideje volt, amikor az évek során felhalmozódott egyenlőtlenségek és elnyomó gyakorlatok megszűntek. Jézus megújítja a felszabadulás ezen eseményeit, amikor a názáreti zsinagógában meghirdeti, hogy a szegények örömhírt kapnak, a vakok visszanyerik látásukat, a foglyok kiszabadulnak, az elnyomottak pedig felszabadulnak (vö. Lk 4,16–21).

Ha ebben a jubileumi perspektívában tekintünk az idősekre, nekünk is a felszabadulásukat kell szolgálnunk, különösen a magányból és az elhagyatottságból. Ez az év kedvező alkalom ennek megvalósítására: Isten hűsége ígéreteihez arra tanít bennünket, hogy van boldogság az öregkorban, igazi evangéliumi öröm, mely arra kér bennünket, hogy romboljuk le a közöny falait, amelyek közé az idősek gyakran zárva vannak. Túl gyakran előfordul, hogy társadalmaink – a világ minden táján – nem törődnek azzal, hogy a társadalomnak ez az oly fontos és gazdag része peremre szorul és nem kap figyelmet.

Ebben a helyzetben radikális változtatásra van szükség, mely az egész Egyház felelősségvállalásáról tanúskodik. Minden egyházközségnek, minden egyesületnek, minden egyházi csoportnak a hála és a gondoskodás „forradalmának” főszereplőjévé kell válnia, melyet azzal érhet el, hogy gyakran látogatják az időseket, imahálózatokat és egymást segítő hálózatokat hoznak létre értük és velük, hogy olyan kapcsolatokat ápolnak, amelyek reményt és méltóságot adhatnak azoknak, akik elfelejtve érzik magukat. A keresztény remény mindig arra sarkall, hogy merjünk többet, hogy nagyban gondolkodjunk, hogy ne elégedjünk meg a fennálló állapottal. Ebben az esetben arra, hogy olyan változásért dolgozzunk, amely visszaadja az időseknek a megbecsülést és szeretetet.

Ezért akarta Ferenc pápa azt, hogy a nagyszülők és idősek világnapját mindenekelőtt azzal tartsuk meg, hogy felkeressük a magányosokat. És ugyanezen okból született az a döntés, hogy azok, akik idén nem tudnak elzarándokolni Rómába, „elnyerhetik a jubileumi búcsút, ha megfelelő időn keresztül látogatást tesznek rászoruló vagy nehéz helyzetben lévő testvéreiknél [...], mintegy a bennük jelen lévő Krisztushoz zarándokolva (vö. Mt 25,34–36)” (Apostoli Penitenciária: *Rendelkezés a búcsúnyerés lehetőségeiről a 2025-ös rendes szentévben*, III). Egy idős ember meglátogatása Jézussal való találkozás, aki kiszabadít bennünket a közömbösségből és a magányból.

Idős emberként is reménykedhetünk

Jézusnak, Sirák fiának a könyvében azt olvassuk, hogy *azoké a boldogság, akik nem veszítették el reményüket* (vö. Sir 14,2), ami arra utal, hogy életünkben – különösen, ha hosszú – sok okunk lehet arra, hogy inkább hátrafelé tekintünk, mint a jövőbe. Mégis, ahogy Ferenc pápa írta utolsó kórházi tartózkodása alatt, „a testünk gyenge, de így sem akadályozhat meg semmi abban, hogy szeressünk, imádkozzunk, odaadjuk magunkat és a hitben a remény világító jelei legyenek egymás számára” (*Úrangyala*, 2025. március 16.). Olyan szabadságunk van, amelyet semmilyen nehézség sem vehet el tőlünk: a szabadság arra, hogy a szeressünk és imádkozzunk. Valamennyien mindig szerethetünk és imádkozhatunk.

A szeretet, amellyel szereteteinket szeretjük – a házastársunkat, akivel életünk nagy részét töltöttük, a gyermekeinket, az unokáinkat, akik felvidítják napjainkat –, nem csökken, amikor erőink fogynak. Sőt, gyakran az ő szeretetük ébreszti fel energiáinkat, s ezáltal reményt ébresztenek bennünk és vigaszt nyújtanak nekünk.

A szeretet életerejének ezek a jelei, melyek magában Istenben gyökereznek, bátorságot adnak nekünk, és emlékeztetnek arra, hogy „bár a külső ember romlásnak indult bennünk, a belső napról napra megújul” (2Kor 4,16). Különösen idősként tehát tartsunk ki az Úr iránti bizalomban! Újuljunk meg mindennap a vele való találkozásban: az imádságban és a szentmisében! Szeretettel adjuk tovább az oly sok éven át megélt hitet a családban és a mindennapi találkozásokban: szüntelenül dicsérjük Istent jóságáért, ápoljuk az egységet szereteteinkkel, tágítsuk ki szívünket a távolabb élők és különösen a rászoruló felé! Legyünk a remény jelei, minden életkorban!

Kelt a Vatikánban, 2025. június 26-án.

XIV. Leó pápa